

Hajdúföld

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

HELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY ÓRA 3 PENGŐ
Egyes szám ára hétköznap 12 fillér. Vasárnap 20 fillér

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

FELHÍVÓ SZERKESZTŐ

VITÉZ KOLOSVÁRY BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

DEBRECEN, JÓZSEF KIR. HERCEG U. 16

Szerkesztőség T. 3 47. • Kiadóhivatal T. 3-48

Szenvedélyes viták, izgalmas összecsapások és személyeskedő szóharcok között folyt le a városi közgyűlés

Súlyos baloldali támadások a műszaki osztály ellen -- Leszavazták a városi tanácsot -- Heves disputa a színház ügyről, melyet levettek a napirendről

(A Hajdúföld tudósítójától.) Debrecen város törvényhatósági bizottsága csütörtökön délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, amely ismét befejezte a végtelen viták, személyeskedések és meddő szóharcok feneketlen posványába. A baloldaltól igyekeztek minél többet beszélni és ilyen körülmények között a közgyűlés el is tartott este nyolc óráig. Az üres szócséplés végtelen unalmában akad néhány érdekesebb eset is, mint például a tanács leszavazása, a Bleyer-féle ügy, a színházi vita, melyekről az alábbiakban számol be a Hajdúföld munkatársa.

A rendkívüli közgyűlés

A rendkívüli közgyűlést délelőtt fél 10 órakor nyitotta meg dr. Hadházy Zsigmond főispán. Az ellenzék tagjai, így elsősorban Hegyemgi Kiss Pál hívei csaknem teljes számban vonultak fel s ebből a körülményből már előre lehetett sejtetni, hogy a közgyűlés ezuttal sem lesz mentes a zajos és robbanékony hangulatu jelenetekről. Erre mindjárt az első pont bőséges alkalmat adott, mikor az utcaszabályozással kapcsolatos belügyminiszteri leirat ismertetése után a városi mérnöki hivatal ténykedéseit kezdték pertraktálni.

A mérnöki hivatal magán becslései

Mindenekelőtt Hegyemgi Kiss Pál emelkedett szólásra és nem mulasztotta el abbéli örömeinek kifejezését adni, hogy neki és társainak még nincs tudomásuk mandátumaik megsemmisítéséről... Bár ezt a város hivatalos lapja (?) már megírta, ők semmiféle hivatalos értesítést nem kaptak s így indítatva érzi magát, hogy felszólaljon...

E rövidke bevezetés után Hegyemgi Kiss Pál áttért a felszólalás érdemi részére és hangsúlyozta, hogy a városrendezést egy előre kidolgozott és állandó terv szerint kellene lefolytatni. Így kénytelen felemlíteni azt a visszaélést, mely szerint Debrecen szabad királyi város mérnöki hivatala a Bleyer Andor-féle Piac-utcai ingatlanra vonatkozólag magánbecsléseket végeztek s habár a nevezett hivatal a törvény értelmében magányakörlatot nem folytathat, erről a becslésről okiratot is állított ki. A becslési bizonyítványt 14/1928. szám alatt április 23-án iktatták s így ez a Bleyer Adolf, aki a botrányos benzinkut engedélyezésénél is meg nem engedett kedvezményeket kapott, akinek megengedték, hogy a Piac-utca szabályozási vonalában egy lebontásra ítélt rozoga házat újjáalakítson s ott autókerekeskedést nyisson — immár a harmadik esetben részesül mérnöki hivatalunk

részeről olyan előzékenységgel, mely a jogszerű határokat túlhaladja...

Hegyemgi Kiss Pál e szavakkal vezette be felszólalását:

—Kérem a mérnöki hivatal itt levő vezetőjétől, van-e tudomása arról, hogy a mérnöki hivatalban becslési okiratot állítottak ki Bleyer házáról, melynek alapján a Takarékos és Hitelintézet kölcsönösséget kapott?

Népjólét, árvaszék meg Bleyer

Általános zaj közepette állott fel helyéről dr. Magoss György polgármester:

— Hogy kapott-e Bleyer becslési bizonyítványt, arról nincs tudomásom...

Közbeküldések: Ezt mindenki nagyon jól tudja...

Magoss: Az az állítás azonban, mintha Bleyer e bizonyos okirat alapján kapott volna kölcsönt, nem lehet igaz, mert ilyen esetekben a Takarékos és Hitelintézet hivatalos emberei végzik a becslést.

Borsos József műszaki főtanácsos látható izgalommal a következőket mondja:

— A mérnöki hivatal becsléseire

Elcsufítják a Piac-utcát

Zelinger Ede bizottsági tag beszélt ezután a szokottnál is szenvedélyesebb hangon. A mérnöki hivatalnak — mondotta — kötelesség volna, hogy a szabályozási vonalba eső és össz-vissza dülledezett Piac-utcai házakat tűzön-vízen keresztül lebontassa. Amikor ezt a beomlott Reichmann-féle házzal s a botrányosan rozoga Lamprecht-viskóval már megtehetette volna, ugyanakkor új sörösarnok és autóraktár megnyitását engedélyezi ebben a szegényes házcsoporthban. A külsőségen levő Andrassy-uton egy özvegy-asszonynak kellett beljebb vinni a kerítését, mert talán egy félszázad mulva azon a környéken szabályozni fognak: ezzel szemben a város fő-utcáján még építési becsléseket is végez a mérnöki hivatal.

„Kérem a főtanácsos ur felfüggesztését“

Révi Nándor lényegtelen felszólalása után a szociáldemokrata Cimmer deklamált zavaros dolgokat „Debrecen mint privát város“ ügyéről, majd Hegyemgi Kiss Pál ugrott fel helyéről reszkető idegességgel és kiabálva a következőket mondta:

— Tessék megnézni a Takarékos és Hitelintézet igazgatójánál a becslési bizonyítványt. Abból meg lehet állapítani, hogy a mérnöki hivatal magánfél részére állított ki szabály-

vonatkozólag kijelentem, hogy bizonyos ügyekben, így például árvaszéki esetekben a népjóléti miniszter rendelete szerint egyenesen ez a hivatal köteles becsléseket végezni... (Egyre fokozódó zaj minden oldalán.)

Egy köbeszólás: Árvaszék, népjólét és Bleyer — úgy látszik — egy kategória...

Borsos József irta alá a bizonyítványt

A nagy izgatottság csak még jobban növekedett, mikor a Hegyemgi-párt obligát felszólalói sorban elmondták véleményüket. Fényes Jenő elismételte a Hatvan-utcai benzinkut történetét, majd jövátéhetetlen visszaélések minősítette, hogy a Bleyernek nyújtott kedvezményvel keresztülvágták a Piac-utca egész szabályozási tervét, amiből Debrecen városnak nemcsak nagy pere, hanem óriási anyagi kára is lehet. Hangsúlyozta, hogy Bleyer az építési kölcsönhöz nem becsükimutást, hanem egyenesen becslési bizonyítványt kapott. Ezt a bizonyítványt Borsos József műszaki főtanácsos és Bruckner mérnök irták alá.

szerűen iktatott okiratot. Ezt az 1886. évi XXIII. t.-c. súlyosan minősülő vétségnek deklarálja s így ennek alapján Borsos József műszaki főtanácsos ur ellen az ő haladéktalan felfüggesztésével kapcsolatban kérem a fegyelmi eljárás elrendelését.

Hegyemgi szavaira óriási zaj tört ki a közgyűlési teremben, mely alatt a műszaki főtanácsos sápadtan ült a helyén.

Borsos főtanácsos levonja a következményeket

A vita további folyamán elhallatszott az a kijelentés is, hogy a becslési bizonyítványt a mérnöki hivatalban minden bürokratizmust megszegyentítő, lázas gyorsasággal: hat óra alatt készítették el. Balogh István kifejtette, hogy a szabályozási ügyet most már mindenképpen, akár az ujonnan épített autókerekeskedés lebontása által is, jóvá kell tenni, majd egy felszólalással kapcsolatban oda módosította indítványát, hogy a város sajtátsa ki a kérdéses telkeket.

Ezután Borsos József próbálta kiegyensúlyozni, mint mondotta: „kellő értékére leszállítani az építkezési ügyet“ a közgyűlési padosorok csaknem minden oldalának ellentmondásai közben.

— Itt kérem tulajdonképpen nem

esett sérelem, mert az új Piac-utcai utcanyitás jelenleg senkinek sem fűződik érdekéhez...

Közbeszólások: Erről lehetne beszélni...

Borsos József: Ha a bizonyítvány kiállításánál hibáztam is, ebből majd levonom a következményeket.

— Nagyon helyes lesz! — kiáltják mindenfelől.

Amit a város már Borsos elődjének is elnézett

A vitát végül is dr. Magoss György polgármester szavai fejezték be, aki a Hegyemgi-pártiak nagy és váratlan megdöbbenésére ezeket mondta:

— A hasonló esetek megismétlődését a jövőben meg kell akadályozni. Nem volna azonban szerintem méltányos dolog, hogy a jelenlegi főtanácsost fegyelmi alá helyezzük azért, amit az ő elődjének évtizedeken keresztül elnézett a város...

A közgyűlési tagok a polgármester kijelentésére egymás fülebe suttogták a Függetlenségi Párt egyik vezető tagjának: Aczél Géza volt főmérnöknek a nevét s a nem várt polgármesteri kijelentés a zajongó ellenzék is lecsendesítette.

A rendkívüli közgyűlés ezután a belügyminiszter leiratát tudomásul vette.

Debrecen tanácsa egy ludovikás ösztöndíj betöltésénél mellőzni akarta a hadilövőgy fiát

A csendőrségi laktanyának a Wesselényi-terem történet elhelyezését a közgyűlés tagjai szó nélkül elfogadták, majd ismét nagy vihar keletkezett a honvédelmi miniszter leirata körül. Ezzel kapcsolatban a Hajdúföld már jelentette, hogy Debrecen város 1400 pengővel tanulmányi helyet létesített a Ludovika Akadémián és erre az alapítványra a város Jávorszky Józsefné hadilövőgy fiával szemben első helyen Poroszlay Györgyöt, Poroszlay László bankigazgató fiát jelölte.

A kérdéshez dr. Markovics Elemér szólott elsőnek és kijelentette, hogy a városnak elsőrendű kötelessége a háboruban hősi halált halt Jávorszky árváját segíteni.

Macsata József: Lehetetlen dolog, hogy a város ne támogassa azoknak a családját, akik a háboruban életüket áldozták fel a nemzeti eszméért.

A város különös álláspontja

Ezután több bizottsági tag javasolta, hogy a szociális szempontok figyelembe tartása mellett a tanács változtassa meg álláspontját, hogy szavazás és minden különösebb vita nélkül lehessen jóvátenni a hibát. Az ügy azonban ekkor a polgármester felszólalásával váratlan fordulatot kapott.

Magoss György: Poroszlay György jelölésével a város azokat a nagy szolgálatokat kívánta honorálni... (általános, egyre fokozódó zaj)... melyeket a város Poroszlay édesapja részéről állandóan igénybe veszt.

A heves közbeküldésekkel vegyes

lármban Markovics Elemér emelkedik szólásra:

— Első felszólalásomban nem akartam azt a momentumot feszegetni, amire a polgármester ur hivatkozott. Nem hittem volna, hogy városi részről ezt a védekezést hivatalos oldalról nyíltan is kimondják. Így azonban kénytelen vagyok megállapítani, hogy a mindannyiunk által nagyrabecsült Poroszlay László összes városi ténykedéséért megkapja az öt jogosan megillető anyagi ellenszolgáltatást s a város álláspontja már csak ezért sem állhatja meg a helyét.

Leszavazzák a városi tanácsot

Markovics bizottsági tag ezek után indítványozta, hogy a közgyűlés az alapítványi helyet a hadiözvegy fiának ítélje oda, mire az elnöklő főispán szavazást rendelt el. A tanácsi javaslat mellett csak a városi hivatalnokok, ifj. Schwartz Vilmos s még néhány bizottsági tag állott fel, míg az ellenindítvány mellett a közgyűlés többsége foglalt állást.

A városi tanácsot tehát alaposan leszavazták és így a ludovikás tanulmányi díjat Jávorszky Józsefnek hadiözvegy fia nyerte el.

Laktanyaépítés és „úgatók"

Foglalkozott a közgyűlés a laktanya építkezések ügyével és a már ismert előterjesztéseket változatlanul elfogadta.

A javaslatához szólt többek között Czimmer Lajos is akinek beszéde közbe Ekli József bele szólt: U-Ugyan! — U-Ugyan!

Czimmer Lajos: Törvényhatósági bizottsági tag ur ne tessék u-gatni! (Nagy zaj és derűtség.)

A főispán erőlyesen rázza a csengőt.

Czimmer: (Ekli felé) Talán szorítja a csizma a lábát.

Ekli (dühösen feláll és az ajtó felé menve kiáltja) Igen a maga eszt!

Egyébként Czimmer is elfogadja a javaslatot, mely a munkanélküliség szempontjából is nagy jelentőséggel bír.

Egyhangulag kimondotta a közgyűlés, hogy az új Tszá-híd felépítését Tiszapolgárnál kívánja s ezt a megoldást minden erejével támogatja.

Nagyvita a jutalékokról és „személyes zsebek"-ről és az összeférhetetlenségről

A városi tanács betérjesztette a Takarékpénztár és Hitelintézet módosított alapszabályait, amelyek kapcsán ismét nagy vita keletkezett.

Hegymegi Kiss Pál: Az intézetnél működő városi tisztviselők és törvényhatósági bizottsági tagok illetményeket, jutalékokat kapnak. Szerinte a tisztviselőknek nem járhat semmi külön díjazás, mert hivatali esküjük kötelezi őket a munka elvégzésére. A közgyűlési tagoknak nem lehet tantémokat felszedni. **Mondja ki tehát a közgyűlés, hogy ezeknek semmitéle díjazás nem jár. Mondják ki, hogy minden illetmény rendezési ügyet a közgyűlés elé kell terjeszteni. Követeli továbbá, hogy az összeférhetetlenségi törvény rendelkezéseinek szerezzenek érvényt az intézetnél is.**

Hegedüs Jenő a Takarékpénztár és Hitelintézet nagy közgazdasági jelentőségéről beszél.

Macsata József: Nem talál semmi kifogásolni valót arra, hogy azok a bizottsági tagok, akik az intézet igazgatóságában dolgoznak, jutalékokat kapnak.

Fényes Jenő: Lehetetlen állapot az, hogy a Takarékpénztár és Hitelintézet igaz-

gatójárnak felügyelő bizottsági elnöke a saját apja legyen. Ez a legkérdésesebb összeférhetetlenség.

Markovics Elemér: A jutalék rendszer ellen tiltakozik, mert még a látogatnak sem szabad lenni lovogni, hogy valaki díjazásért szolgálja a közérdeket. Ha ez nem így van akkor a közönség nem tud azzal a gyanúval felhagyni, hogy mikor egy ilyen törvényhatósági bizottsági tag véletlenül mindig a többséggel szavaz, akkor nem a közérdeket szolgálja, hanem a pozícióját félti. (Nagy zaj!)

Freund Jenő közbe szól valamit, mire Markovics így válaszol:

Freund ur olyan érdekelt, hogy hozzá sem szólhat a dologhoz.

Freund Jenő személyes kérdésben szólal fel. Azt mondja, hogy a közéleti tisztaság tekintetében semmi féle kitanítást nem fogad el Markovitsól.

Markovits: Pedig elfogadhatna! (Nagy zaj!)

Freund: Markovits felszólalása tisztán személyes ellen irányult.

Hegymegi: Személyes zsebek ellen!

A délutáni közgyűlés

A délutáni közgyűlést 4 óra után rendkívül mérsékelt érdeklődés mellett nyitotta meg a főispán. A közgyűlés a bikák díjazására 4500 pengő póthitel engedélyezett.

Zöld József tanácsnok bejelentette, hogy a városi fátelen felépítendő a famegmunkáló telepet, amelyet most üzembe kellene helyezni. Mivel a költségvetésben erre feltehető nem volt, az üzembehelyezésre a városi tanács 4450 pengő póthitelt kért. **Márk Endre szerint felesleges az új közüzem. Macsata József ezzel szem-**

Vita a kritikák körül

A városi tanács előterjesztést tett, hogy a Bessenyei-utcán és az Erdősoron csináljanak vízvezeték és csatornázást, amihez 106.000 pengő szükséges.

Freund Jenő, Szabó Ferenc és Macsata József szólaltak fel ezután. **Macsata József** kijelentette, hogy semmiféle vízvezetékre nem hajlandó addig pénzt adni, amíg meg nem csinálják a 40 külsőségi közkutat. Ez összesen 120.000 pengőbe kerülne. A külföldi vendégeket ne a Hortobágyra, ne csak az egyetemre vigyék, hanem a telepekre, ahol nincs víz, hiszen kut, nincs járható út sem. Kéri, hogy a tanácsi javaslatot utasítsák el.

Révi Nándor a javaslat mellett szó-

Freund: Nem érti, hogy Fényes Jenő felszólalásában kiről beszélt.

Fényes: Hát tessék megérteni, hogy **Magoss György polgármester ur** tőről beszéltem!

Versényi Tibor: Irjonn fel a közgyűlés a kormányhoz, hogy a községi takarékpénztárak létesítésére adjanak engedélyt. A jutalék ügyhöz szólva, kijelenté, hogy ő ingyen is elfogadná a felügyelő bizottsági tagságot, mert úgy sem dolgozna többet, mint a jog- és pénzügyi bizottságban, melynek tagjai pedig nem kapnak semmi féle tisztelt díjat. Nem lát nehézséget abban, hogy kimondassék, miszerint a Takarékpénztár és Hitelintézetnél a törvényhatósági bizottsági tagok munkája ne díjaztassék.

Zelinger Ede, majd **Markovics Elemér** szólaltak fel ezután. Az utóbbi kijelentette, hogy ő sem fogad el tanításokat Freund Jenőtől.

Számos felszólalás után a közgyűlés végre is elfogadta az alapszabályokat, megadta az engedélyt arra, hogy a Takarékpénztár és Hitelintézet a városi címet és a város címerét használhassa, majd két órákor a főispán megszakította a tanácskozást, melyet délután folytattak.

város minden éjszaka kufati turát, ő almegey az Erdősorra csatornát ásní.

Miért kell a vízvezeték

Zelinger Ede: Az Erdősoron mindössze 10—20 villatulajdonos érdekét szolgálja a vízvezeték. Ezért lők kia város 120.000 pengőt. Lehetne ezen villáktan furott kutat is csináltatni, persze az többbe kerülne. Tudni kell, hogy ezen a részen van a tisztí főügyész és Póhli főkertész villája. Erre van fedezett de 30.000 ember számára nincs víz.

Macsata: Ugy van! Ez az!
Magoss polgármester: Most is furattott a város négy kutat.

Macsata: Az csak 12.000 pengőbe került, az meg 120.000-be.

Magoss György: Az mindegy!

Macsata: Szóval azok döngöljenek rakásra!

Hadházy főispán: Ne méltóztassék ilyen kifejezéseket használni!

Magoss György: A világ nem a kisemberekért van. A magunkfajta emberekért is kell tenni valamit.

A közgyűlés ezután elfogadta az előterjesztést és kimondotta, hogy az Erdősoron és a Bessenyei-utcán megcsináltatja a vízvezetékét.

Rendezik a Piac-utcát

Ezután **Borsoss József** műszaki tanácsos terjesztette elő a Piac-utca rendezési tervét, amely szerint a mostani állapot fentartásával a Piac-utcat végig aszfaltozzák. Az Első Takarékpénztártól a postáig parkot létesítenek, megrövidítik az ugynevezett Kaszanyitzky-féle kirakodóvágányt, a HÉW-et pedig kötelezik, hogy a sínek közeit vagy aszfalttal, vagy kiöntéssel kockakövel burkol-tassa.

Kiket tart Révi népbolondítóknak?

A hosszú vita során többek kifogásolták, hogy a park létesítése sérti a kereskedők érdekeit, mert a társzerek nem állhatnak az üzletek elé és az árut drága pénzen kell lerakítani. Másfelől kifogások hangzottak el arról is, hogy a Piac-utcán még ma is nappal vagonokból rakodnak.

A vitában **Hegymegi Kiss Pál** is felszólt s ezzel kezdte beszédét:

— Mondja meg Révi Nándor, hogy kiket ért a kispolgárok bolondítóit alatt? (Óriási zaj.)

Felkiáltások: Na Nác, ki ve! — Mondja meg! Mondja meg!

Macsata: Én is kíváncsi vagyok rá. **Révi Nándor:** Azokat az urakat, akik itt is szavalnak s a külsőségen is szavalnak. (Nagy zaj.)

— Ne gyanúsítson! Ne rágalmazzon! — kiáltják Hegymegiék.

Hegymegi: Ez a gyanúsítást nem tűröm meg és visszautasítom! (Nagy zaj.)

Hegymegi ezután azt javasolja, hogy a Piac-utcán a közepén legyen a sétány és a két oldalon vezessék le a forgalmat. Végezetül Hegymegi újra felemlegette a Bleyer-féle esetet és javasolta, hogy a műszaki osztályt tiltsák el minden magánmunkától.

Összecsapás Révi és Macsata között

Révi Nándor személyes kérdésben szólal fel:

— Olyan erős hangon támadtak meg...

Fényes: Meg is érdemelte! (Nagy zaj.)

Macsata: Nagyon helyes volt.

Révi Nándor: Ha én itt felszólalok, a balpárt részéről gúnyos közbeszólások hangzanak el, hogy: „kispolgár”...

Felkiáltások: Szép kis polgár!

Révi: Fenttartja, hogy vannak, a

Fürdőszезонban

el ne felejtse, hogy cégünknel óriási választékot talál a legfinomabb

Görög és levantei szivacsokban

amelyeket legelőnyösebben szerezhet be nálunk. Frottír szivacsokban, hideg lemosáshoz legideálisabb az exotikus

L o o f a h,

amely strandfürdőknél nélkülözhetetlen.

Kontsek Géza k. r. t.

Főüzlet: Róssuth-u. 15.

Telefon: 22.

Fióküzlet: Piac-u. 22-24.

Telefon: 1003.

kik bolondítják a kispolgárokat. (Zaj)
Macsata: Személyes kérdésben akarok felszólalni. Engem is aposztrófált.

Révi: Nem mondtam! Tudja mit, ülünk le szépen! (Zaj és derűtség.)

Macsata: Már megint letagadja!
Révi: Én nem szoktam letagadni!
A hosszú személyes szócata után a közgyűlés a Piac-utca rendezésére vonatkozólag elfogadta az eredeti tanácsai előterjesztést.

Megszavazták a szegénysegélyezésekre szükséges 12.000 pengő póthitelt, egyben kimondták, hogy a Harmsworth-féle segélyt teljes összegében szétosztják a szegények között.

Kimondták ezután, hogy a Dóczy-intézet építésére 100.000 pengő segélyt szavaznak meg, olyképen, hogy az összeget az egyház kölcsönképen felveszi és az annuitásokat a város fizeti.

A szubvenció körül

Ismét heves és hosszú vitát provokált a közgyűlésen a Csokonai-színház igazgatójának kérése. Kardoss Géza ugyanis azt kérte, hogy a törvényhatósági bizottság tekintszen el attól a közgyűlési kikötéstől, mely szerint neki a városnál fentálló tartozásait előbb rendezni kell és csak azután kaphat szubvenciót és a szubvenció első részletét már most fizessék ki neki. A tanács a kérelem elutasítását javasolta, mert a közgyűlési határozatok 30 napon belül meg nem változtathatók, de különben is az igazgató nem tett eleget azoknak a kötelezettségeknek, melyeket a közgyűlés rája szabott.

Megint a mozi...

Hegymegi Kiss Pál: A mozik vigalmiadójának emelésére vonatkozó részt az előző közgyűlési határozatból kifejezték. Kéri ezt pótolni. Nem kell megvárni, míg a miniszterelnök Debrecenbe jön, hanem menjen fel hozzá egy küldöttség és az kérje a városi mozi jogot. Végül javasolja, hogy a színházaton segítsenek és a várossal szemben fentálló tartozásait később, három részletben vonják le.

Márk Endre: Az volt a nagy hiba, mikor Beöthy Lászlót nem akarták Debrecenhez csatolni, akinek pedig hajlandósága lett volna az itteni színház átvételére. Kardosson segíteni kell, mert ha nem jön segítség, bezárják a színházat.

Zöld József tanácsnok: Bár már látnám!

Macsata József: A városi moziengedélyt helyesli, de a vigalmiadó emelését hazafias, erkölcsi és nemzetvédelmi szempontból is megfeleltetve. A színházon nem örökös szubvenciókkal, hanem társadalmi uton kell segíteni és valósággal erőszakkal kell páhollybérletet szerezni és az intelligenciát megnyerni a színház ügyének. *Elitéli azt a hangot, melyet legutóbb Ekli József méltatlanul használt a KANSZ-al és a MANSZ-al szemben.* Ezek az egyesületek, melyeknek semmi közük nincs a moziüggyhöz, nem érdemelték meg ezt az obskurus beállítását.

Fényes Jenő azt mondja, hogy a színházon segíteni kell, mert a színészek már elutazni sem tudnak Ózd-ról.

Czimmer Lajos szociáldemokrata szintén a színház megsegítését ajánlja.

A színházgató semmibe veszi a várost

Zöld József tanácsnok: Márk Endre ur azt mondottá rólam, hogy ellensége vagyok a színháznak, mert a bezárására vonatkozólag azt mondtam, hogy „Bár már látnám”. Kije-

lentem, hogy nem a színháznak vagyok ellensége, hanem annak a rendszernek, amely ma ott uralkodik. A színházgató semmibe se veszi a törvényhatósági bizottságot. Számtalanszor megmondották már, hogy tessék neki pontos könyveket vezetni, tessék a 8000 pengős kölcsönre biztosítókat nyújtani. Egyik feltételnek sem tett eleget. Kardoss Gézában nincsen meg a kellő tisztelet a törvényhatósági bizottság iránt. Nem indokolt tehát, hogy ilyen viselkedés mellett továbbra is folytassák vele szemben a gvallériát.

Tönkre ment-e a direktor?

Hegedüs Jenő szerint a kérelem a szabályrendelet értelmében egyáltalán nem tárgyaható.

Révi Nándor azt fejtegeti, hogy Kardoss Géza személye nem áll olyan szoros kapcsolatban a színház-kulturával, hogy ne volna pótolható.

Titulescu lemond

Bukarest, július 26. Titulescu külügyminiszter régi tervének megfelelően kilép a kormányból és mint magánember utazik külföldre egészségének helyreállítása céljából. A külügyek vezetését Argetoianu földművelésügyi miniszter veszi át. Maniú pénteken kihallgatásra megy a régens tanácshoz. Politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak a

Javasolja, hogy a tárgyat a törvény értelmében ne tárgyalják.

Budaházy-Bruckner Ernő: A házi-kezelés előnyeiről beszél és javasolja a színházgató kérésének teljesítését.

Fényes Jenő ismét lelkes védelembe veszi a színházgató kérését s közben élénk vitába elegyedik Révi Nándorral. Fényes hivatkozik arra, hogy Kardoss direktor tönkre ment anyagilag Debrecenben.

Révi Nándor: Akkor hiszem, ha látom!

Hosszas huzavona után a közgyűlés úgy határozott, hogy a szabályrendelet szerint a kérést a napirendről leveszi, a tanácsot azonban felhatalmazza, hogy jóakarattal kezelje a kérést.

Több kisebb ügy letárgyalása után a közgyűlés este 8 órakor véget ért.

kihallgatásnak.

Budapesti híradás szerint Titulescu oláh külügyminiszter lemondási szándékát félhivatalosan is megerősít Bukarestben. Hír szerint Titulescu londoni követ lesz. Személyes barátainak véleménye szerint azonban egyelőre visszavonul a magánéletbe és megvárja a belpolitikai helyzet kifejlődését.

Kun Bélát kicsempészték Ausztriából

Budapest, július 26. Bécsi jelentés szerint hajóutasok elmondották, hogy a Bécsből Passaubába közlekedő egyik hajón látni vélték Kun Bélát, aki

két osztrák detektív kíséretében utazott Passaubába,

ahol német detektívek vették át. Mikor a hajón levő magyar utasok tudomást szereztek arról, hogy Kun Béla is azzal a hajóval utazott Passaubába, kiszállás után meg akarták

várni, amíg az egykori vörös diktátor elhagyja a hajót.

Kétségtelen, hogy a magyar utasok német földön akartak elégtételt venni azokért a gaztettekért, amiket a kommunista hóhér okozott.

Erre azonban nem került sor, mert hiába vároztak másfél órán át, — Kun Béla nem mutatkozott és csak másnap értesültek arról, hogy az esti órákban öt német detektív kíséretében hagyta el a hajót.

A narviki kikötőben senki sem akarta elkapni a „Citta di Milano” hajókötelét

Oslo, július 26. A „Citta di Milano” csütörtök reggel 7 óra 30 perckor az Itália-expedíció megmentett tagjaival Narvikba érkezett. A hajóra várakozók közül az éjszaka folyamán igen sokan maradtak ébren, ennek ellenére, amidőn a gőzös megérkezett, csak igen kevés számú ember tartózkodott a kikötőben. A norvég hatóságok képviselői nem jelentek meg. Ezzel szemben a külföldi és norvég újságírók és fényképeszek csoportjában ott voltak a kikötőnél a stockholmi olasz követség képviselői.

Amidőn a hajóról a partra dobták a kikötő köteleit, senki sem sietett azt megerősíteni, úgy hogy a hajóról kellett az egyik embernek a partra ugrani, hogy a köteleit megerősítse. Mikor a hajó személyzete észrevette, hogy a hajóra szállott látogatók a fedélzet felső ablakain át a hajó belsejébe tekintgetnek, az ablakokat rögtön függönyvel zárta le. A megmentettek közül senki sem mutatkozott. Mihelyt a hajólépcsőt lebecsattolták a partra, feltűzött oldalgye-veres őrt állítottak fel. Ez az intézkedés általános feltűnést keltett.

Thornberg is megérkezett

A megmentettek csütörtökön este

a sofoti vasutvonalon tovább utaznak. Ez a vasutvonal néhány mértföldnyi norvég ut után svéd területre kanyarodik délre. A „Citta di Milano” mellé egy vasuti kocsit toltak és az olaszokat rögtön a hajóról való kiszállás után abban helyezik el.

A „Marina I.” jelszű olasz repülőgép tegnap a Spitzbergákról visszatért svéd expedíció néhány tagjával Tromsöből ideérkezett. A svéd köztött ott volt a segítő expedíció vezetője Thornberg százados is. A svéd repülőket nagy tömeg hangos hurra kiáltásokkal fogadta. A „Marina I.” ma éjjel visszatért Tromsöbe.

Az előhívott fényképeken tisztán látható Malmgreen

Berlin, július 26. Oslói jelentés szerint Csuznovszki orosz pilóta jelentést küldött Moszkvába, amely szerint az általa előhívott fényképfelvételeken tisztán kivehető, hogy Marianoval és Zappival még egy harmadik férfi is volt, midőn az orosz repülőgép meglátta őket. Malmgreen svéd professzor sorsát ilyen körülmények között egyre sűrűbb homály fedi.

Ezt a jelentést a legnagyobb fenntartással kell fogadnunk.

„Amundsen egy év múlva visszatér...”

Milano, július 26. Amundsennek egyik korábbi expedíciójában Hansson volt helyettese és e kapitány most kijelenti, hogy Amundsen minden valószínűség szerint él és egy év múlva vissza fog térni társaival együtt. Valószínűleg a Ferenc József földtől északra szálltak le egy jégmezőre, amely nyáron át vadban bővelkedik. A tél folyamán Amundsen meg fogja kísérelni, hogy eljusson a Flóra fokig és remélhetőleg tavaszig megérkeznek ide, ahonnan már könnyű emberlaktá vidékre jönni.

Pángermán agitáció Nyugat-Magyarországon

Budapest, július 26. Loebe osztrák birodalmi gyűlési elnök Savanyukuton beszédet mondott, amelyben kijelentette, számítanak arra, hogy a burgenlandiak része lesznek a nagy német népnek. Leser helyettes tartományi főnök kijelentette, tudják, hogy Magyarország épen olyan kevéssé mond le Burgenlandról, mint a többi elvesztett területéről, ez az álom azonban nyomban szétoszlanék, *mihelyt Magyarország látná, hogy a kis Burgenland mögött 60 millió német áll.*

A szélsőbaloldalhoz tartozó Leser szavait nem lehet tulságosan komolyan venni akkor, ha politikai kijelentéseket tesz, miután ő semmiképp sem fejezheti ki az elszakított Nyugatmagyarország lakosságának érzelmeit. Ez a nyugodt, konzervatív hajlandóságu lakosság tulzottnak találja Leserék politikáját és visszavágyik az anyaországhoz, amelytől elszakították.

Az olimpiász előtt

Amsterdam, július 26. A nemzetközi olimpiai bizottság mai üléséről kiszivárgott egy szenzáció a munkabérmegtérítés és az amatőrség fogalma körül keletkezett vitáról. — Ugyanis Sherrile amerikai tábornok óvást adott be a nemzetközi olimpiai bizottság ama határozata ellen, amely szerint régebben a munkabérmegtérítést az olimpiász tartamára engedélyezte. Ez a javaslat elsősorban a futball ellen irányul. A kérdés körül oly viharos hangulat keletkezett, hogy pár percre az ülést fel kellett függeszteni. *Végül is abban egyeztek meg, hogy a futballlelles javaslatot a legközelebbi ülésen tárgyalják le.*

Treniroznak a magyarok

Amsterdam, július 26. Az egész magyar atlétagárda ma tréninget vett, különösen a 4x100 méteres stafétánk hibátlan váltásai keltek feltűnést és az a vélemény alakult ki, hogy a 4x100 méteres stafétánk be fog kerülni a döntőbe. Németország 4x100 méteres stafétájának legkiválóbb tagja Wichmann dr, ma délután tréning közben lábát megrándította. Az orvosok közlése szerint súlyos inzuzódást kapott és így indulása teljesen valószínűtlen, ami a németek esélyeit meglehetősen csökkenti.

Magyar olimpiakonok balesetei

Amsterdam, július 26. Márton József a magyar 1500 méteres olimpiakon ma reggel fogfájással megbetegedett. Azonnal autóval fogorvoshoz vitték, aki injekcióval csillapította Márton fájdalmait, majd kiölte az idegeket. A délutáni órákban már jobban érezte magát.

Tóth Péter törvívónk tréning közben inhuvely huzódást kapott és a versenyeken való indulását ennek következtében lemondta.

A Jókai-utcai rejtély

Az elmebajos asszony továbbra is állítja, hogy ő a gyilkos -- Folyik a nyomozás

(A Hajdúföld tudósítójától.) Tegnap lapunkban részletesen beszámoltunk már arról a szenzációs és a maga nemében páratlan fordulatról, mely a Jókai-utcai gyilkosság ügyében bekövetkezett, hogy tudniillik egy elmebajos asszony, aki a debreceni egyetemi klinikák ideg és elmeosztályán áll ápolás alatt, érdekes és tárgyi bizonyítékokkal is alátámasztott vallomást tett, mely szerint ő követte el a gyilkosságot. Tekinve azt, hogy a hiradás csak a késő éjszakai órákban vált köztudomásúvá és a rendőrség elzárkózása miatt csak nehezen lehetett az adatok helyességét ellenőrizni, az ösztökés lapok tudósításaiba kellemetlen tévedés csuszott be a gyilkos nevét illetőleg, amennyiben az elmebajos asszonyt, aki a gyilkosságot magára vállalta, nem Kovács Istvánnának, hanem Cs. J.-nének hívják. Az asszony jelenleg, mint már említettük, az elmeklinika zárt osztályán van elhelyezve.

Látogatás az elmebajos asszonynál

A tegnapi napon egy látogató járt bent a debreceni elmeklinika zárt osztályán, akinek módjában volt beszélgetést folytatni Cs. J.-nével, aki magát a szörnyű gyilkosság tettesének vallja.

A zárt osztály magas kőfallal elkerített udvarán egy hosszú asztal mellett ült Cs. J.-né, aki alacsony, vézna, sovány, 40 éves asszony. Sötét szőke haját kontyba viseli. Egész megjelenése, beszédmodora és szemé nézése nem árulja el az örültet és a feltett kérdésekre oly logikus és összefüggő feleleteket ad, hogy elmebeli állapotát illetőleg, teljesen megteveszti a laikust.

Mikor a látogató a borzalmas gyilkosságra nézve adott fel kérdéseket Csóti Jánosnének, szemé megvillantak és nagy bőbeszédűséggel adta elő a borzalmas eseményt.

Elbeszélés a gyilkosságról

A gyilkosság előzményeire vonatkozólag elmondotta, hogy ezelőtt körülbelül másfél évvel egy debreceni gazdálkodó feleségétől hordta a tejet. Ez az asszony az első pillanattól kezdve szuggesztív hatalmában tartotta, amit azzal is tud bizonyítani, hogy amióta onnan hordta a tejet, nem is vett magához soha más táplálékot s egészen az elmebetegintézetbe való beszállításig csak tejen élt. A felbujtásra eleinte csak kisebb lopásokat követtetett el vele, de később ékszereket is lopott. A gyilkosság előtt elaltatta és így adott parancsot, hogy menjen ki a Népház előtti tisztásra, ahol kezébe nyomta az olajos dorongot és szigorúan ráparancsolt, hogy ölje meg őzt. Kiss Mártonné, s a pénzt hozza el. Cs. J.-né, mikor vallomásában idáig jutott el, már annyira visszaemlékezett, hogy bizonyítani kívánta vallomásának valóságát azzal is, hogy megemlítette, miszerint már a klinikán is többször kérte, hogy vigyék el őt a Jókai-utca 20. szám alá, ahol ő sem a gyilkosság előtt, sem a gyilkosság után többször nem járt és hajlandó újra megmutatni, hogy miként követte el a véres tettet.

Látogatójának elmondotta Cs.-né, hogy a gyilkosság napján a Népház előtti téren találkozott felbujtójával, aki leírta előtte özvegy Kiss Mártonné alakját s azokat a jeleket, melyekről föltétlenül megismerheti.

Ugyaneznap kezébe nyomta az olajos ladarabot, hogy azzal ölje meg Kissné s a gyilkosság után vegye magához özvegy Kiss Mártonné kezébe rejtett pénzes zacskóját és azzal együtt menjen vissza a Népház elé, ahol egy illető várni fogja s megmondja neki a jelszót, melyre át kell adni a pénzt.

Az asszony csökönnyösen bizonygatja, hogy ő a gyilkos

Magát a gyilkosság lefolyását a látogatónak akként adta elő Cs.-né, hogy reggel 9 órakor teljesen önkívületi állapotban elment a Jókai-utca 20. számú házba, ahol felbujtójának leírása után azonnal ráismert özvegy Kiss Mártonnéra. Kissné éppen a lábát mosta a konyhában, mikor Cs.-né benyitott az ajtón. Özt. Kiss Mártonné barátságos szóval helyet kínálta meg Cs.-nének és megkérdezte tőle, hogy mit akar. Cs.-né erre nem válaszolt semmit. Mikor az asszony újra lehajolt, hogy tovább mossa a lábát, ő a magával hozott olajos doronggal addig ütötte, míg csak életet sejtett benne. A szörnyű gyilkosság után Cs.-né felbujtója parancsára kivette a meggyilkolt asszony kezéből a zsinórra akasztott pénzeszacskót, azt magához vette s az aj-

Nem gyilkosság, csak rögeszme

A késő éjjeli órákban jelenti tudósítónk, hogy a rendőrségen kihallgatták Cs. J.-né férjét, akinek vallomása ismét más világításba helyezi az ügyet. A férj előadása szerint felesége a lapok tudósítása nyomán állandóan csak a gyilkossággal foglalkozott és rögeszméjévé vált, hogy ő követte el a bűntényt. Rögeszméje csak erősödött mult év december óta, amikor elment a Jókai-utca 20. számú házba és kapukulesukkal vé-

Benedek professzor szerint lehetséges, hogy valóban gyilkosság történt

Benedek László egyetemi professzor, akinek különben az egész ügy felderítése köszönhető, előző számunkban már nyilatkozott az elmebajos nő vallomásának értékléséről. Munkatársunk most újból felkereste a nagyhirű tudóst, aki előző nyilatkozatát a következőkben egészítette ki, illetőleg a kérdéseinkre az alábbiakban felelt.

— Lehetséges-e az, hogy Cs. J.-né volt a Jókai-utcai gyilkosság tettese?

— Lehetséges, hogy ő volt a gyilkos — felelte a professzor — miután feltételezhető, hogy az elmebeteg kóros kvalitásokból kifolyólag átélte a befolyásoltatást, illetve a gyilkosságra való készletet.

— Lehetséges-e az, hogy ő olvasott tudósításokat a gyilkosságról és most neki az a rögeszméje támadt valamilyen idegbetegség következtében, hogy ő a gyilkos, pedig valóban nem ő?

tót bezárva eltávozott a Népház melletti tere, ahol már várta a titokzatos fehér lovas, ki megmondta neki a varázsige, mire ő átadta neki a pénzzel telt zacskót.

A fehér lovas, miután átvette a pénzt, elvágtatott. Az asszony végezetül megismételte azt, hogy szívesen elmegy bárkivel a Jókai-utcai házhoz és készsággal rekonstruálja az egész gyilkosságot, mert már úgy érzi, hogy nincsen szuggesztívjának hatása alatt. Kijelentette, hogy nem mer az emberek szemé elé se kerülni mindaddig, míg ilyen szörnyű bűnt, terheli a lelkét és azért nem veszi el méltó büntetését.

Cs. J.-né előadásában az a legérdekesebb körülmény, hogy a látogatónak az elmebajos asszony épp úgy mondotta el a gyilkosság lefolyását, mint azt már Benedek professzor előtt is többször elbeszélte.

A nyomozás

Dr. Benedek László egyetemi tanár jelentette be a rendőrségen Cs. J.-né vallomását s ezóta a rendőrség nagy apparátussal igyekszik felderíteni a meglehetősen kusza és alaposan összehonyolult ügyet. A nyomozásnak eddig két tárgyi bizonyítékot sikerült produkálni, még pedig mint azt már jelentettük, megtalálták az elmebajos asszony által megjelölt helyen özt. Kissné lakásának elrejtett kulcsát és azt a retikült is, mely egy régebbi lopásból származik.

leletlenül ki tudta nyitni özt. Kiss Mártonné konyhájának ajtaját. A férj vallomása szerint nem lehetséges az, hogy Cs. J.-né valóban gyilkos volna. A ridikülre nézve azt állítja, hogy azt felesége a zsinogóban vásárolta, de nem igaz az, hogy lopta volna.

A rendőrségi nyomozás tovább folyik a való tényállás teljes tisztázására.

szerint ő követte el a gyilkosságot. Azért is komolyan kell venni a nyomozást ebben az irányban, miután a beteg állapota javuló. A többi téves eszme tartalmát magától distanciozta, vagyis kritikával rávilágított arra, amit elmondott, mint egy rendes, normális ember. Azokat amiket elmondott, kritikai műveleteknek rendelte alá s ennek dacára az állítólagos gyilkosságával kapcsolatos eseményeket összes részleteiben kidolgozva fenntartotta.

Luxushajó balesete a Spitzbergáknál

Oslo, július 26. Tegnap este a Krassinnak váratlan munkája akadott. Az északnordvégiai rádióállomások szikratávíratot fogtak fel, melyek szerint a Hamburg-délamerikai hajóállomás „Monte Serrantes” nevű gőzöse, amely ezidőszereint kéjutazókat visz a Spitzbergákra, az ottani Bell Sundban sziklára futott és léket kapott, aminek következtében viz töltött be alsó kamrába. A Monte Serrantes segélykérésére odasiető Krassinn jégtörő éjjeltájban érte el a Monte Serrantest és buvárt bocsátott rendelkezésére. Az utasokat, a kik kezdetben nagyon nyugtalanok voltak, sikerült az intézkedésekkel megnyugtatni. A buvár hamarosan kijavította a nem nagy hibát és ezután mindkét hajó folytatta útját.

Egy tizennégy éves fiu agyonverte az őt ijesztető nagyapját

Budapest, július 26. A hevesmegei Vecs községben idősebb Veres András meg akarta ijeszteni 14 éves unokáját, aki este egyedül volt odahaza. Különböző ijesztgetések közepette hatolt be az öreg a lakásba. A kétségbeesett fiu fejszét ragadott és a sötét alak felé vágott. Ugy ütötte fejbe 76 éves nagyapját, hogy az belehalt sérülésébe.

Az egri törvényszék két évi javítóira ítélte a fiut, a tábla azonban most felmentette azzal az indokolással, hogy félelmében, mintegy önvédelemből követte el tettét.

Szabadihábra helyezték az Egyesült Fővárosi igazgatóit

(A Hajdúföld tudósítójától.) Még élénken emlékeztet az Egyesült Fővárosi Takarékpénztárnak a mult év decemberében tett feljelentése, melyben kérte az Ipari és Kereskedelmi R.-T-nál — amely az Egyesült Fővárosi debreceni fiókvállalata, — felfedezett visszaélésekben a nyomozás lefolytatását. Dr. Bubits Jenő központi vizsgálóbíró kiszállt Debrecenbe s itt Csákány László rendőrfogalmazóval bevezették a nyomozást, a melynek során család, sikkasztás és hűtlen kezelés büntette címén eljárás indult meg Fülöp Sándor ügyvezető igazgató ellen, akit le is tartóztattak, de a felmerült gyanuokok alapján kivüle még letartóztatásba kerültek Fülöp Gyula és Lázár Adolf, a Felsőtiszaí r.-t. igazgatója is. A budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa a védők kérésére Fülöp Sándor kivételével valamennyi letartóztatott szabadihábra helyezte. A szabadihábrahelyezett igazgatók csütörtökön délután el is hagyták a Markó-utcai fogházat.

Fizessen elő a Hajdúföldre

Bikszádi gyógyforrásvíz

gyomor-fájás, nehéz emésztés, gyomorégés ellen a legjobb.

ANGYAL SÁMUEL NÉ CIPŐ ÜZEME

Hunyadi- és Erzsébet-utca sarok.

Raktáron tart férfi és női diva cipőket. Mértékutáni megrendeléseket pontosan eszközöl Csendőrségnek, katonaságnak és tisztviselőknél 10 százalék engedmény. 0000

Zarándokhalom az elszakított részek rögeiből

Budapest, július 26. Szent István-napján déli fél 12 órakor a székesfőváros szabadságterén a magyar vidékek rögei az ország zarándokhalmává egyesülnek. Ebben a pillanatban megszólal az ország minden templomának minden harangja, megáll minden közlekedés és fél árboera kerül az országzászló Nagymagyarország címerével: „Igy volt. Így lesz” felirattal.

A szószékes erekye és zászlótartó emlékművére két márványtábla kerül. Az egyik lord Rothermere cikkének: „Magyarország helye a nap alatt”, a másik Mussolini kijelentésének: „Egy szerződés nem lehet sirbolt” a megörökítésére. Ugyanekkor leplezik le az emlékmű egy kicsiny példányát, melyet ugyancsak a községek szent földjével megtöltve, mint nemzeti ereklyét küldöttség viszi ki az egyetemi ifjúság kíséretével Magyarország nagy barátjának, lord Rothermere-nek Londonba.

Sztrájkoló indiai vasutasok százával rekusznek le a robogó vonatok elé

London, július 26. Dél-Indiában a pár nap előtt kitört vasutassztrájk igen komoly helyzetet teremtett. Amint Madrasból jelentik, tegnap összeütközésre került a sor a sztrájkoló és a rendőrség között s az összeütközés

kilenc sztrájkoló és egy rendőrnök a halálávi végződött.

Több helyen szétrombolták a vasúti síneket, de ezeket a károkat sikerült a vasutagazgatásnak helyrehozni. A sztrájkoló azonban egy igazi indiai fegyverhez nyultak. Egy-szerűen

százával fekszenek rá a sínekre, melyeken a vonatoknak át kell menniök

és kiteszik magukat annak, hogy a robogó lokomotív elgázolja őket. A rendőrségnek a legnagyobb nehézségbe kerül a síneken fekvő tömegek eltávolítása. Egy ilyen eltávolítási akció közben támadták meg a sztrájkolókat a rendőrséget és a tiz haláleset ennek volt a következménye.

Hogyan keil az életbiztosításokat bejelenteni?

(A Hajdúföld tudósítójától.) Mindazok, akiknek 1922. évi január elseje előtt kötött élet vagy járadék biztosítás van, a kötvény felértékelésére (valorizálására) vonatkozó igényüket a kötvényt kiállító biztosító intézetnél ez év augusztus 1-ig tartoznak bejelenteni, mert ellenesetben minden joguktól elesnek.

Ez a bejelentés a következő tartalmu levél útján eszközölhető, amelyre a biztosító társaság válaszolni tartozik:

Bejelentő fél neve: .....

T. ....

.....Biztosító Társaság

Az egyes magánjogi pénztártartások átértékeléséről szól: 1928. évi XII. t.-c. alapján ..... számú életbiztosítási kötvény felértékelésére vonatkozó igényemet, mint szerződő fél (kezdeményezett) ezenel bejelentem.

Állandó lakhelyem 1928 április hó 1-én .....

Debrecen, 1928 július hó .....

(Aláírás)

A beteljesedett jóslat

Kuthy Lajos regényírónk már 1846-ban megjósolta az ország elzsidósodását

Kuthy Lajos nagyszerű regényéből, a „*Hazai Rejtelmek*”-ből a *Hajdúföld* utóbbi számaiban sorozatos szemelvényeket közöltünk, melyekből kitűnik, hogy ez a Debrecenben élt nagy magyar lángelme pontosan megjósolta az ország közéletének, társadalmi, gazdasági és politikai viszonyainak elzsidósodását. Cikkorozatunk akkora feltűnést keltett az olvasóközönség körében, hogy ugy a közönyvtárakban, mint könyvkereskedésekben sereggestül érdeklődnek e regény iránt.

Szemelvényeinket a műnek abból a rendkívül érdekes részéből vesszük, amelyben Löbl Simon, az uzsorás zsidó fajnak céljairól és elhatárolásáról tart előadást a tönkrement Szalárdy grófnak. Midőn a gróf kijelenti, hogy a zsidóság uralma rövidesen megdől, Löbl a következőket mondja:

... Aztán hogy is féltheti excellentiád hatalmunkat kora alkonyattól, holott egész Európa békéje zsidó kezében van. Nem jut eszébe, mit monda Heyne: „*Hajdan minden zsidónak volt egy királya, most minden királynak van egy zsidója!*” En hozza teszem: s minden zsidónak tiz nemese... Nem jobban elkötelezi-e a statust a pénzaristokratia, mint a születési? E mellett idegen érdekek rabja az álladalom, mert adósságait külhitelezőktől szedi fel, míg amaz kölcsönöz, mennyit az ország akar, hogy aztán gyümölcseit ágastól szedje. Excellentiátok csak kegyenceiknek osztanak tetszést, jóváhagyó mosolyt s pártfogást; de pénzünket az használhatja, kinek tetszik, ha t. i. biztosítéka van s *hatvanas kamatra felszedi*. Excellentiátoknak a státusok fizetnek szolgálataikért, mi a státusoknak fizetünk a hivatalukért. Igaz, hogy a status, hivatalaival magát is eladja, de legalább olyanok vesszük meg, kik kereskedünk vele. Vagy tán az ész, tudomány ostromát veti ellenünk? mintha biz eddig is független lett volna az Magyarországon! Ha olygarchia szolgálja volt a kifizető elme, ugy sem világított: ha ellenök volt, nem világíthatott; s most csak nem veendik rossz néven excellentiátok, ha mi, példájuk nyomán, *rabjainkká tesszük a tehetségeket, ha nem tilalommal is, megbírhatlan kamatok útján.*

Löbl Simon e szavakkal végzi az előadását:

Minden érdem csak viszonylagos: ki menne valamelyikről állítani, hogy

saját sulya van, mint a jó aranyrak? A magyar családok ősei, igaz, hont szerettek, vérokkal védtek, tant, törvényt, művészetet, földmívet, kézipart, kereskedést alapítának, mikor hogy lehetett s nevet adtak a honnak, nemzetnek, beiktatták s megtarták azt az európai országok sorában stb. stb. De hát őseink érdemét ki veheti el? Ők lőbörzállítás útján megcsinálták a nép meztelen lábait; *törkölyt égettek, hogy legyen buzdító ital a közlekedéshez; csal-csalaton elhorgaszták a nemzet vagyont, hogy bővölködéseiben kedve ne jöjjen polgárzata ellen ficánkolódni; összekapkodták a pénzt, hogy ne forogjon veszendőben garasonként a nép kezén, hanem megőrizve legyen*

hatalmas tőkékben s kamatozzék idegen földön, mely a honnak ellensége; nem dolgoztak semmit, hogy mástól el ne vegyék az érdemlési módot; megvették a nép gabonáját a nép pénzén, hogy a torkosság miatt eső-mört ne kapjon s ha isten éhséget rendel, szent keze ne akadályoztasék. Szeretszét sáfárkodtak az országban, hogy a gazda csak annyit kapjon, mennyit a mértékletesség megenged; s ha veszélyben forgott a haza, odább álltak, hogy baj ne legyen velök stb. stb... Ezekben keres a mai kor nagyságot, erélyt, dicőséget; miért ne lennénk tehát mi a kor mánásai, kik annak nagyságot, dicsét kölcsönzünk? Azért excellentiátok padlásra rakják festett őseiket, minthogy a vályogházzá devalvált kastélyban nem térnek; mi pedig felaggatjuk aranyozott falakra arcképeinket, sort kezdve a származat ivadékaiknak...

Országos talajjavítási kiállítást rendez a debreceni gazdakamara

A kiállítással kapcsolatosan tartják meg Debrecenben a nemzetközi talajkémiai kongresszust

A földművelésügyi minisztérium talajjavító bizottságának ülésén Rácz Lajos dr., a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara igazgatója bejelentette, hogy a kamara a jövő esztendőben Debrecenben országos talajjavítási szakkiallítást rendez. A központi talajjavító bizottság megígérte, hogy a kamarának ezt az uttörő kezdeményezését a legmesszebbmenően támogatja és ilyen irányban javaslatot is terjeszt a földművelésügyi miniszter elé. A bizottság elnöke, Sigmund Elek dr. műegyetemi tanár egyuttal bejelentette, hogy akkorára hívja össze Budapestre és Debrecenbe a nemzetközi talajkémiai kongresszust.

A kiállítás részletes tervezetét szeptember közepén ismerteti a kamara igazgatója a központi talajjavítási bizottságban, ezután pedig kiadják a részletes hirdetőmenyt a kiállításra vonatkozóan abból a célból, hogy az ősi talajmunkálatoknál a kiállításban résztvenni kívánó gazdák figyelemmel lehessenek az előírásokra. A tervezet szerint a kiállításnak főbb csoportjai a szikestajlok, a homoktalajok, a lápok javítása. Ezen kívül külön csoportok mutatják be és ismertetik az istálló-, a zöld- és műtrágyázást, a vízberendezéseket, a talajjavító fásítást s általában a talajjavítással összefüggő minden kérdést. Különösen a Tiszántúli hét vármegyes kamarai kerület gazdáinak szempontjából lesz nagyjelentőségű ez a kiállítás, mert hi-

szen ennek a kamarának a területén lakó gazdák annyi sokféle talajjal rendelkeznek és így a különböző talaj sulyos hátrányával is küzdenek.

A kiállítás gyakorlatias utmutatást kíván adni, hogy miként lehet szakszerűen, legjobban és legolesőbban javítani és termelőképessé tenni a talajt. Nem elméletinek, nemcsak a szaktudósoknak való, hanem minden haladni vágyó magyar gazda áltai érthető, szigoruan céltudatosnak és gyakorlatiasnak ígérkezik ez a kiállítás, mint ahogy a kamara eddig is minden kiállítását, a növénytermelést éppen ugy, mint az állattenyésztési kiállításait határozott célokért rendezte.

Nagyjelentőségű ez a kiállítás azért is, mert ebben az évben indult meg a szikjavítási akció. Az elért és elérhető eredményeket rendszerbe foglalva találják meg a kiállításon a gazdák s így fokozottabb bizalommal és növekvő buzgalommal kapcsolódhatnak be majd az állami akcióba. A kiállítás további célja az, hogy még intenzivebbé tegye a kamara homoktalajjavítási mozgalmát, ugyszintén, hogy irányt mutasson hogyan kell gazdálkodni a lápi talajon, amelyet — mint köztudomásu — csak speciális gazdálkodással lehet megjavítani. A kamarának ez a tervbevett kiállítása világszerte első kísérlet lesz ezen a téren. Nagy és gyakorlatias céloktól vezérelt, messze kihatásu feladatot vállalt magára a kamara a kiállítás megrendezésével s ezt a kiállítást csak ugy valósíthatja meg sikerrel, ha az állami szaktintézmények és a kiváló gazdák szakszerű közreműködésükkel támogatására sietnek munkájában.

Ebben a hőségben

amikor mindenki a hűsítő árnyéket és italokat keresi

Pálffynál vegyen

Kossuth ucca 7. szám vagy telefonon: 16-94. rendeljen s azonnal megkapja

ásványvizet és szörpöt

málna, narancs és citrom izekben, mely melegét csillapítja.

Ól mot
vesz
lapunk kiadóhivatala
József kir. he. ceg. u. 16.

Fűszerszükségletét
Hajdu-böszörményben **ffj. Fábian István**
üzletében szerezze be. Telefon 14.

HIREK

1928 július 27 (Péntek)

Prot.: Olga, Kath.: Pantaleon.

A Meteorológiai Intézet jelentése:
Időjárás: Tulnyomán derült idő, hőemelkedéssel.

Városi muzeum 9—12-ig 2—4-ig.

Közművelődési könyvtár nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 4—7-ig.

A gyógyszerárak közül következők tartanak éjjeli szolgálatot: Megváltó Piac-u. 18., Arany Egysz. Kossuth-u. 8., Muraközy Huszár-u. 5., Magyar Korona Péterfia-u. 10., Nádor Sat.-Anna-u. 66., Csokonay Mester-u. 43., Arany János Csapó-u. 66.

A hitbizományok reformja előtt

(A Hajdúföld tudósítójától.) Már régóta kísért nálunk a hitbizományok reformjának kérdése. A reformnál az egyik indító ok az lenne, hogy a nagyterületű hitbizományokon nem lehet mindenütt a kívánatos belterjes gazdálkodást folytatni. Ha ellenben bizonyos részek ezekből a nagy birtoktestekből felszabadulhatnának, ezzel használni lehetne az ország termelési érdekeinek.

Indokolásul szolgál az is, hogy a hitbizományi birtokosok sok esetben nem rendelkeznek elegendő üzemi tőkével s kölcsönök terhelik a hitbizományokat. Ezekből a kölcsönöktől szabadulni tudnának a birtokosok, ha a föld egyrészt értékesítenék, úgy, hogy a megmaradt terület tehermentes lenne.

A kormány mindenesetre úgy látja, hogy a hitbizományok reformját általában szívesen fogadnák és ilyen irányban az igazságügyminisztérium törvényjavaslatot készít elő.

Az előkészítés munkáját Angyán Béla dr. igazságügyi államtitkár végzi, aki a tervezet elkészítése előtt a külföldön tanulmányozta a hitbizományok helyzetét. Angyán államtitkár hosszabb időt töltött Dániában, ahol tudvalevőleg paraszt-hitbizományok vannak rendszeresítve. Tanulmányutjáról most érkezett vissza és tegnap megjelent az igazságügyminisztériumban. A hitbizományi reform előreláthatólag ősszel napirendre kerül.

Az ÉME taggyűlése. Az Ébredő Magyarok Egyesületének debreceni csoportja július 30-án, hétfőn délután 6 órakor Kálvin-tér 13. szám alatti helyiségében taggyűlést tart. A gyűlés, melyen dr. Szatmáry István elnök fog elnökölni, rendkívül fontos ügyeket szerepeltet a tárgysorozatban s így a hétfői taggyűlést óriási érdeklődés előzi meg.

Csernoch hercegprímás halálának egy éves fordulója. Most van első évfordulója annak, hogy Csernoch János dr. biboros, Magyarország hercegprímása hosszas szenvedés után befejezte földi életét. Az évforduló alkalmából július 28-án, szombaton ünnepélyes nagy requiem lesz az esztergomi bazilikában az elhunyt főpásztorért, amelyet utódja, dr. Serédi Jusztinián biboros-hercegprímás fog nagy segédlettel pontifikálni.

Meghalt a szegedi Kass-szálló tulajdonosa. Kass János, a híres szegedi vendéglős és szállótulajdonos meghalt. Tegnap temették nagy részvétellel a szeged-belvárosi temető halottsházából.

Lapunk Budapesten állandóan olvasható a Park szálloda kávéházban. VIII., Baross-tér 10.

Amerikában két év alatt annyi emberéletet követelt az autó, mint a világháború

Newyork, július 26. Statisztikai kimutatás szerint az autószerencsétlenségek halálos áldozatainak száma Amerikában az utolsó két évben a 48 ezret meghaladta, vagyis az autó annyi emberéletbe került, mint a világháború, amelyben körülbelül 50 ezer amerikai vesztette el életét. A sebesültek száma 1 millió 200 ezer,

vagyis csaknem kétszerese az amerikai háborús sebesültek számának.

A „New-York Herald” állítása szerint Amerikára az utolsó két esztendő valóságos „technika-csapása” volt s a modern kultúra sokkal többet árt az emberiségnek, mint bármielő közepkori barbarizmus.

Csalás miatt súlyosan elítélt ujfehértói lókereskedők

(A Hajdúföld tudósítójától.) A debreceni ítélőtábla dr. Oláh Miklós büntető felelősi tanácsa csütörtökön délelőtt tárgyalta Weinberger Hermann, Ornstein Jenő és Varga Sándor ujfehértói lókereskedők családi bűnyüvét. Varga Sándor a múlt évi vásáron eladott egy lovat 200 pengőért Ursaly János ujfehértói gazdálkodónak. A ló eladásánál Weinberger és Ornstein is segédkeztek Vargának s ezek nagy rábeszélésére vásárolta meg Ursaly a lovat Vargától, mely jóval kevesebbet ért 200 pengőnél. A vásár után Ursaly bement áldomást inni a kereskedőkkel az egyik kocsmába, ahol

Ornstein elhítette vele, hogy a ló árát még nem fizette ki egészen,

s hogy még száz pengővel tartozik. Ursaly, hogy a ló járhatlanságát megkapja, kifizette a három kereskedőnek a tőle követelt 100 pengőt, de feljelentette őket csalásért a nyíregyházi törvényszéken. Az elsőfokú bíróság

csalás bűntettében mondotta ki bűnösnek mind hármukat

s Weinberger Hermant, aki már többször volt büntetve 3 évi szigorított dologházra, mint főbűntetésre és 10 pengő mellék büntetésre, Ornstein Jenőt 1 évi fő- és 10 pengő mellék büntetésre, Varga Sándort pedig 4 hónapi fogházra mint fő- és 20 pengő mellékbüntetésre ítélte.

A táblai tanács a törvényszék ítéletének minősítését változtatta meg csapán s így csalás vétségében mondotta ki őket bűnösnek. Varga Sándor büntetését leszállította 4 hónapra 2 hónapra, az ítélet többi részét változatlanul hagyta. Az ítéletben a vádlottak megnyugodtak. Érdekes jelenete volt a tárgyalásnak, amikor Ornsteinnak védője előterjesztésére — a táblai tanács megengedte büntetése megszakítását. Az elítélt sürü-hajlongások között többször egymásután elrebegett:

— Kiszáhiand méltóságos elnök ur! Kiszáhiand méltóságos elnök ur!

Félelmetes arányu volt a cattarói robbanás

Belgrád, július 26. Csak néhány belgrádi lap közölte tegnap azt a cattarói jelentést, mely szerint a cattarói kikötőben óriási lóporrobbanás történt. Feltűnő, hogy a zágrábi sajtó egy szóval sem emlékezik meg a robbanásról és a lapok mind mélyen hallgatnak róla. Hír szerint a cattarói robbanás félelmetes arányu volt és súlyos áldozatok követelt.

A lapok hallgatásának állítólag az az oka, hogy a hadügyminisztérium szigorúan utasította a cenzurát, hogy ne engedjen nyilvánosságra hozni semmi olyan hírt, amely a cattarói robbanásra vonatkozik. A robbanás egyébként állítólag a Cattaróban folyó cseh—jugoszláv közös tűzérési gyakorlatnál áll összefüggésben.

Kerülő uton érkezett távirati jelentések szerint a cattarói lóporrobbanás óriási pusztításokat vitt végbe. Egy görög kereskedelmi hajó legénysége elbeszélése szerint

12—15 kilométer távolságból láttak a cattarói öböl bejárata fölött hatalmas füstfelleg felemelkedni,

amely hosszú időn keresztül terjengt mozdulatlanul a levegőben.

Halászbárkák matrózai elmondották, hogy a Bocche di Cattaro kör-

nyékén történt óriási méretű lóporrobbanás az az öbölben felhalmozott lópor nagy részét elpusztította, mivel a detonáció kilométerekre elhalasztott s a levegőbe repült munició-raktárak épületalkatrészeit óriási távolságokra repültek szerteszéjjel.

Több detonáció hallatszott egymásután és ebből arra lehet következtetni, hogy az öbölben a bejáratot és magát a Bocche di Cattarót uraló

erődök közül is felrobbant egy-néhány.

A Teodo község mögött Montenegróba vezető serpentinuton hegyomlásokat okozott, a hírek szerint, a robbanás és megszűnt az összeköttetés Cetinjével.

Arról, hogy tulajdonképpen mi történt a cattarói öbölben, amelyet Jugoszlávia elsőrendű hadikikötőül kívánt kiépíteni s ahol rendkívül nagy mennyiségben halmoztak fel lóport, pozitív értesülés még mindig nem érkezett. Valószínűnek látszik azonban, hogy a mostani nyári tűzérési hadgyakorlat folyamán

valóban a levegőbe repült a cattarói lóporraktár,

ugy az elpusztult anyagokon kívül óriási emberáldozatokat is követelt a robbanás.

Felhívás a kerékpározó leventékhez! Augusztus elején tura- és gyorsasági kerékpárverseny tartatik, melynek részletes megbeszélése, illetve a versenyfeltételek közlése végett felhívom a kerékpározó leventéket, hogy vasárnap, azaz július 29-én d. e. 11 órakor a Leventegyakorlótérben jelenjenek meg. Némethy, testn. vez. főoktató.

Hirdessen a Hajdúföldben

Megtalálták Nungesserék repülőgépeinek roncsait

Páris, július 26. A Petit Parisien Londonon át jelenti Kopenhágából, hogy Wurring dán orvos északitengeri hajózása kapcsán a dán partoktól nyugatra repülőgéproncsokat talált, amelyek szerinte valószínűleg a tavaly szerencsétlenül járt Nungesser és Coli francia repülők Oiseau Blanc nevű gépeinek maradványai. A roncsoknak ugyanaz az ezüstözése van, mint a Fehér madárnak és egy drótnélküli berendezés nyomait is viselik magukon. A kopenhágai francia követség nyomban vizsgálatot rendelt el és ha Wurring dr. feltevései igaznak bizonyulnak, a roncsokat Párisba fogják szállítani.

Letette az esküt az új unitárius püspök. Bukaresti jelentés szerint Boross György dr. újonnan megválasztott erdélyi unitárius püspök, aki tudvalevően a világ egyetlen unitárius püspöke, csütörtökön tette le az esküt a régenstanács tagjai előtt.

Hazaérkeztek a főreáliskolai cserkészek. A főreáliskola cserkészcsapata csütörtök este 10 órakor hazaérkezett táborozásából. A csapatot az állomásnál dr. Zalai János igazgató fogadta. A cserkészek mindnyájan kitűnő egészségben érkeztek haza.

A Magyar Kárpáti Egyesület kirándulása vasárnap Tokaj és vidékére két csoportban. Első csoport indulása 3 órakor, vezető Preiszner János, találkozás a Nagyalállomáson az előcsarnokban fél háromkor, érkezés Tokajba 6 órakor, a Kopasz-hegy megmászása, a kőbánya megtekintése után a kompon a várba, fürdés a szent strandon (ingyenes). Költségek oda-vissza 3 pengő. A második csoport vezető Springer, indulás fél nyolckor, találkozás a Nagyalállomáson 7 órakor, ez a csoport hegymászást nem tesz, átmegegy a kompon a strandra, délután séta a füzesben, csónakázás a Tiszán. Mind a két csoportba jelentkezni Springernél.

Kigyúlt egy teherautó. Csütörtökön délután 2 órakor a szoboszlói-uti vámházról jelentették, hogy a Körner Béla cég teherautójának pótkocsiján tűz támadt. Az autóbutorokat szállított s azok tetején ült a tulajdonos Kiss Sándor is, aki pipázott. Valószínűleg a pipából kiesett szikra gyújtotta meg a butorokat és a pótkocsit. A tüzoltók pár pillanat alatt eloltották a tüzet. A kár jelentéktelen.

Tetanusz-mérgezésben meghalt a mézshomokgyár szerencsétlenül járt művezetője. Schaffer József, a debreceni mézshomokgyár művezetője e hónap 14-én munkaközben egy tégladarabtól könnyebben megsebesült a lábszáron. A művezető sebe egyre súlyosbodott, úgy, hogy 22-én be kellett szállítani a sebészeti klinikára. A szerencsétlen emberen azonban már a klinikai kezelés sem tudott segíteni, mert sebén át tetanusz-bacillus került a vérbe és megfertőzte. Schaffer József 3 napi szenvedés után meghalt. A halálos baleset ügyében a rendőrség fogja lefolytatni a nyomozást.

Fővárosba utazó olvasóinknak páratlan kedvezményt nyújt a Kelti pályaudvarral szemben levő, elsőrangú Park-szálloda, amennyiben a szobák árából 20 százalék, az ételmi árakból pedig 10 százalék engedményt ad kiadónvatalunkban díjmentesen kapható utalványok ellenében. Egyben felhívjuk a Park-szállodának lapunk más helyén olvasható hirdetésére szíves figyelmét.

Rádió-műsor. Budapest. Péntek délelőtt 9.30: Hírek, közgazdaság. 11.45: Hírek, közgazdaság. Közben: 12 órakor déli harangszó az egyetemi templomból. Utána: Kamarazene. (Temesváry—Kerpely—Polgár.) 1. Beethoven: Prometheus — megnyitó. 2. Wagner: Balletzene, a „Reinzi”-ből. 3. Cherubini: Vízihordó. Délután 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 3: Hírek, közgazdaság, élelmiszerárak. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 5: „Asszonyok tanácsadója”. T. Arányi Mária előadása. 5.45: Vargha Imre magyar nótákat énekel Bura Sándor és cigányzenekarának kíséretével. 7: Az Állami Térképészeti Intézet előadásorozata, dr. Stömpl Gábor felolvasása: Milyen térképet használunk kirándulásainkra. 4: Az Operaház tagjaiból alakult szimfonikus zenekar hangversenye az Allatkertből. Vezényel: Komor Vilmos karnagy. 1. Erkel: Unnapi nyitány. 2. Schubert: Balletzene. 3. Rimsky-Korsakov: Sujte. 4. Swensen: Párisi karnevál. 5: Beethoven: Eroica—szimfonia. E hangverseny keretében, körülbelül 9.30: Pontos időjelzés, hírek, ügétversenyeredmények. Utána: A Dunapalota nagyszállóból Bachmann jazz-band.

Külföld. Bécs (517.2 és 577) délelőtt 11 és délután 4.15: Hangverseny, 8.05: Indulók, keringők. Berlin (483.9) délután 5: Hangverseny. 8.30: Operaáriák és duettek. Boroszló (322.6) délután 4.30: Zene, 9.20: Rajnai népdalok. Majna-Frankfurt (428.6) délután 8.15: Népies hangverseny. Róma (447.8) délután 1.30: Trió, 9: Zenekari hangverseny. Prága (348.9) délután 5: Hangverseny, 9: Hangverseny.

Rosszul lett az utcán. Csütörtökön délelőtt a klinikáról ment hazafelé Csizmadia Eszter 26 éves cseledele. Utközben annyira rosszul lett a lány, hogy az utcán összeesett. A mentőállomárról dr. Bartha István mentőorvos ment ki a mentőkkel s az eszméletlen leánynak elsősegélyképpen két koffein injekciót adott, amitől magához tért. A mentők lakására szállították.

Az Új Nemzedék este 6 órakor kapható Debrecenben minden újságárúsnál.

Megkerült az eltűnt fiú. Jelentettük, hogy Rosenfeld Hermanné bejelentette Ferenc nevű fiának eltűnését. A gyermek szerencsét próbálni indult el, azonban úgy látszik, hogy meggondolta magát és lemondott a vállalkozásáról és hazament. Rosenfeld Hermanné csütörtökön délelőtt bejelentette a rendőrségnek, hogy fia hazament és így nincs szükség a hatóság közbejöttére.

Kön vujdon. Mitovics Gyula: A magyar esztétikai irodalom története c. mű most jelent meg. Hézagpótló könyv a magyar esztétikai irodalomban. A könyv, mely 456 oldalon jelent meg, kapható a Csáthy Ferenc egyetemi könyvkereskedésében, Piac-utca 8. Telefon: 2—96. A mű ára P 16.

SZÍNHÁZ

Bakó László vérét egy romlott fog inficiálta. Jelentette már a Hajdúföld, hogy Bakó László, a Nemzeti Színház örökös tagja súlyos betegen fekszik a Kéthly-klinikán. Mint az orvosi diagnózis megállapította, a nagy művész folytonos láza onnan ered, hogy egy elhanyagolt állapotban levő fog inficiálta a vért. Bakó fogyléte iránt reggeltől-estig érdeklődnek a tisztelők s jóismerősök. A beteget Vass miniszterelnök-helyettes, Sipőcz Jenő polgármester, a Ker. Liga és az ÉME vezetősége is meglátogatta. Az orvosok remélik, hogy a művész rövidesen felépül.

Meghalt Berlinben egy magyar színésznő. Berlinből jelentik: Párkány Mária, a Király Színház hosszú időn át volt primadonnája meghalt.

Mozgósínházak közleményei:
Péntek—Vasárnap:

URÁNIA

VILÁGATTRAKCÍÓ!

ROHAM (POKOL KATONAI)

Érdekfeszítő történet az amerikai—spanyol háború idejéből 10 fejezetben.

A főszerepekben:

MARY ASTOR, CHARLES FARREL és

NOAH BERRY,

Megelőzi:

Allatkert a szalonban és Mumia kerestetik, bohózatok.

VIGSZÍNHÁZ

Vigjáték attrakció!

Mindenki benne van!

Egy emlékirat vig története 8 kacagtató felvonásban

A főszerepekben:

WILLI FRITSCH, OLGA TSCHECHOWA és HANS JUNKERMANN.

Megelőzi:

A hőmezők hősei

Dr Billinger és dr Assgeroff expedíciós filmje, Grönland legészakibb részében Skot, Nansen és Koch északsarki expedíció nyomán 5 felvonásban.

METEORBAN

Szombaton:

„Odette“

(A néma sir)

Victorien Sardau világhírű drámája 8 felvonásban.

FRANCESKA BERTINIVEL.

Megelőzik:

Élelmes pénzbeszedő és A 13-as szoba.

Előadások: 7 és 9 órakor.

TESTEDZÉS

Elindultak Amszterdamban a magyar birkozők

Budapest, július 26. A magyar olimpiónok egyik nagyobb csoportja

Dinich Vidor kormányfőtanácsos vezetésével csütörtökön utazott el Amszterdamba. A csoporttal mentek el a birkozők: Papp, Keresztesi, Zombori, Kárpáti, Radó, Szalay és Szekü. Ugyancsak ezzel a vonattal utaztak el az evezősök, továbbá Dany Baba, Bogen Erna, Tary Gizella hölgyvivők, Veress Imre, a MAC főtitkára, Bozsik János MAC-tréner, Santelli Italo vivómester és Filótás Tivadar, a pentatlonista bajnok.

Kikkel versenyeznek atlétáink az előfutamokban?

Amszterdam, július 26. Az olimpiász atletikai versenyének előfutámaikat már kisorsolták. Atlétáink általában véve kedvező sorsolást kaptak. A 100 m-es negyedik előfutamban indul Gerő Ferenc, akinek legelősebb ellenfele a délafrikai Burton. A tizenegyedik előfutamban Raggambi az ausztráliai Harlont, a spanyol Alvarat és az indiai Bunst kapta ellenfelének. A 100 m-es síkfutásban tizenhat előfutamat tartanak. Mindegyik előfutamból az első kettő bekerül a középfutamba. Azután következik az elődöntő. A döntőben összesen hatan mérkőznek. A 200 méteres síkfutásban tizenöt előfutam lesz. Gerő Ferencnek a francia Cerboney, Raggambinak a kanadai Hester a legerősebb ellenfele. 400 m-en Barsi két legerősebb ellenfele Martin (Svájc), Iturbe (Mexikó), Magdics a hollandi Paulent kapta. Martin és Paulen mint favoritok startolnak. Ugyancsak nehéz a helyzete Barsinak a 800 m-es síkfutás előfutamban is, ahol Sera Martin (Franciaország), Müller (Németország), Purie (Finnország) és Murphi (India) a legerősebb ellenfele. A magyar 4x100 m-es staféta a harmadik előfutamba került, ahol Japánország, Argentína, Svédország és Görögország az ellenfele. Ez a stafétánk könnyen bejuthat a döntőbe. Lényegesen nehezebb a helyzete a 4x400 méteres stafétánknak, amely Amerikával, Kanadával és Finnországgal nem juthat be a döntő küzdelmekbe.

Megkezdődött a Tunney—Heeneg boxmérkőzés

Newyork, július 26. Tunney és Heeneg boxmérkőzése amerikai időszámítás szerint csütörtökön este 10 órakor, középnyugati idő szerint ma hajnali 3 órakor kezdődött meg. A fogadások Tunney javára 2:1 állanak.

Olvassa a Hajdúföldet!

TŐZSDE

A pengő Zürichben 90.53¹/₂

Budapest 90.53 és fél, Berlin 123.96, Newyork 519.30, London 25.23 és egynegyed, Páris 20.33, Milano 27.18, Prága 15.38 és háromnegyed, Belgrád 912.80, Szófia 3.75 és egynegyed, Bukarest 3.15 és fél, Varsó 58.20, Bécs 73.27 és fél, Amsterdam 209.

Hivatalos devizaárfolyamok.

Egy angol font 27.95—28.10, száz belga 79.95—80.25, száz cseh korona 16.96—17.04, száz dán korona 152.90—153.50, száz dinár 10.03—10.09, száz dollár 570.40—572.40, száz francia frank 22.60—22.80, száz hollandi forint 230.55—231.55, száz lengyel zloty 64.15—64.45, száz lej 3.45—3.50, száz lira 30.10—30.35, száz német márka 137.08—137.50, száz norvég korona 153—153.60, száz osztrák schilling 80.75—81.10 pengő. — A nemesfém piacon a magánforgalomban a huszkoronás aranyat 23.20—23.30, az ezüst egykoronást 0.42—0.44, a forintost 1.12—1.14, az ötkoronást 2.20—2.30 pengővel jegyezték.

Gabonatőzsde.

A készárú piacon az irányzat ingadozó. A nagyobb fajnyú buzák iránt a kereslet igen

Meghívó!

Magán vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapesten

a legkellemebb otthont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a Keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben levő

Grand Hotel Park Nagyszálló. Budapest, VIII. Baross-tér 10. szám

mert

20 százalékos engedményt kap, mint ezen lap előfizetője olcsó szobárainkból,

10 százalékos engedményt kap, olcsó éttermi árainkból. (Kittinő házikonyha!)

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigoruan családi jelleg

Saját érdeke

ezen előnyök folytán, hogy okvetlen nálunk szálljon meg. — Előzetes szobarendelés ajánlatos!

Kovács Gyula

vaskereskedő Debrecen,

Fő-utca 17. sz. Bika-szálló mellett sarkon.

Kerítésfonatok és tuskés huzalok, ekék, eke-alkatrészek, kapák, ásók, lapátok, villák, gereblyék és mindenféle vasárak olcsón kaphatók!

élenk. A tiszavidéki búzát 27.50—28.20, a fel-sőtiszai 27.40—28.10, az egyéb származásút 27.20—27.95 pengővel jegyezték fajsúly szer-int. A rozs ára 24.25—24.50 pengő.

A liszt- és őrléménypiacon a malmok liszt-árai augusztus—októberi szállításra a követ-kezők: Dara 45, duplanullás 44, nullás 43.50, egyes 42.50, kteses 41.50, négyes 39.50, ötös 37.50, hatos 33.50, hetes 28, nyolcas 23 pen-gő métermázsánként.

A terménycikk piacán a forgalom jelen-tekelen. Az irányzat tartott, csupán a tava-lyi zab olcsóbbodik a csekély kereslet miatt. A takarmányárpat 24.50—25.25 pengővel je-gyezték minőség szerint. A tavalyi zab ára 30.50—32.50 pengő. A csöves tengerit 15.30 pengővel jegyzik.

Állatvásár.

A ferencvárosi nyílt sertésvásárra felhaj-tottak 2323 darabot, eladatlan maradt 506 da-rab. A vásár irányzata lanya volt. Árak: la öreg zsirsértés 160—162, lla 150—154, fia-tal nehéz 166—168, kfv. 170, közép 166—168, könnyű 144—150, szedett közép 160—164 fil-lér elősúly kg.-ként. Szalonna nagyban 180—184, zsír 200—204, hús 210—235, szalonnás hasított sertés 196—206 fillér kg.-ként.

Az anyagi gondok nehéz napjaiban,

amikor ugyszólván senkinek a kere-sete nem fűdi a kiadásokat

szép pénzt kereshet

mint fő- vagy mellékgfalkozással, ha értékes és érdekes könyveinknek részletfizetéses terjesztésére vállalko-zik. Mi ugyanis megtanítjuk, hogyan kell eladni könyveket részletfizetésre. A mi kiadványaink mind márkás, irodalmi művek, amelyeknek terjesz-tésével tehát tisztességes megélhe-tést vagy mindenesetre szép mellék-jövedelmet biztosíthat magának. Még ma írjon díjtalan ismertető nyomtat-ványokért, amelyeket szívesen meg-küld a

„PALLADISZ” könyvosztálya
Budapest, V. Alkotmány utca 4. sz.

Az A. E. G. Unió

Magyar Villamosági R. T. körzeti képviseletét átvettém. Mindennemű elek-tromosság cikkek raktáron. A nagyérdemű közönség szíves támo-gatását kérem

RÁCZ IMRE

Piac-utca 52. sz. (Megyeház mellett.)

Majdnem **ingyen étkezhet,** mert

4 fogásos ebéd csupán 80 fillér, vacsora 60 fillér. Csapó-utca 19. (Udvarban közvetlen balra.) Bejárat a Csokonai-színház mögött is, a gyermek játszótérrel szemben. Ebéddió 12—2-ig, vacsóra 6—9-ig. Gyönyörű kert helyiség.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés 10 szóig 30 fillér. Minden további szó 3 fillér. Vasárnap a legkisebb hirdetés 10 szóig 40 fillér. Minden további szó 4 fillér. A vastagabb betűkkel nyomott szavak duplán számíthatnak.

KÉRJÜK VIDÉKI HIRDETŐINKET,

hogy az apróhirdetés díját pontosan kiszámítva (levelezés, házasság rovat díja kétszeres) vagy készpénzben vagy bélyegben előre beküldeni szíveskedjenek. Kiadóhivatal.

LEVELEZÉS

Egy

állásban levő intelligens házias leány házasság céljából komoly férfi ismeretségét keresi. Jelige: „Lo-relei”. 65

Komolyabb

szerény fiatalember ismeretségét ke-resem szórakozás céljából. Levelet „Mandulafa” jeligére a kiadóba ké-rek. 303

LAKÁS

Kiadó

Piac-utca 44. szám alatt egy emeleti különbejáratu utcai orvosi rendelő vagy más irodának, az udvarban földszinti műhely augusztus 1-re. 67

Butorozatlan

udvari szoba magános urinőnek ki-adó. Péterfia u. 30. 502

Utcai

háromszoba-előszobás lakás, mel-lékhelyiségekkel együtt augusztus 1-re kiadó, Gólya-utca 7. 61

Király kávé

mégis a legjobbak! Olcsó, kiadó, kiválóan zamatos. Dégenfeld-tér 11.

Butorozva

utcai kétszoba, konyha kiadó. — Egyiket lehet üressen. Némethy, Csapó-u. 71. 924

Péterfia-u. 2. számú

házban augusztus hó elsejére kiadó kettő szoba, előszoba-konyha és mellékhelyiségekből álló lakás. Ér-tekezni lehet kizárólag a délutáni három és hat óra közötti időkbén dr Nagy Samu ügyvéd irodájában, Péterfia-u. 2. 50

Derecsken ha jár, keresse fel
Könc József Risbika vendég-lőjét.

AJÁNLAT

FILE. HIMZÉS,

kelim, montirozás, festés, függöny összeállítás jutányosan készül Csa-pó-utca 4. (melléklépcső). Vidéki megrendelést elfogad. 877

Boreladás!

Saját termés Arany János 30. 1 P-től 1.80-ig egész nap, Rázsó Gyula-u. 2. sz. 2—6-ig 80 fillértől 1.30-ig lite-renként is, mindkét helyen jégbe-hűtve. 920

Nyári szünet

alatt olcsó magán-, esetleg csoport-órákat vállal elismerten jóhírű zon-zoratanárnő. Nyári hónapok alatt kívánságra magyar nótákat is tanít. Cim a kiadóban. 929

Nyugdíjas vasutasok,

csendőr és rendőr altisztek, kik biz-tosítással foglalkozni óhajtának, a szakmában tökéletesen kiképezet-tek és fixfizetéssel és magas jutalék-kal alkalmazhatnak Phönix Biztosi-tónál, jelentkezés délután 4—6 óráig, Simonffy-u. 1/a. 62

Zamatos házi óbor

1.30 P, 25 liternél 1.20 P. Csapó-utca 27. Szathmárynál. 503

Német tanár

Bécsből vállalná keresztény család-nak nemetül való oktatását lakás és ellátás ellenében két hónapon át. Ajánlatokat a Hajdúföld kiadóhiva-tala továbbítja. 982

Előrendü

házikoszt, négyfogásos ebéd 80 fil-lérért kapható úgy kihordásra, mint bentékezésre. Csapó-utca 19. sz., (Knoll-ház). — Udvaron közvetlen balra. 846

Olcsó árak!

Egyszerű ruha facon 8.— P. Disze-sebb plisse aljjal 12-től 14.— P-ig. Győződjön meg kifogástalan mun-kámról, Nagy Rózsi, József kir. her-ceg-utca 11. 515

ELADÁS

Eladó

3 szobás villa szállóval, Komlóssy-ut 46., Sestakert. 531

Eladó egy fürdőkályha és tapéta-ajtó. Arany János-u. 57. 525

Női kalap

a „Baby” női kalapszalomban, szép, csinos már 4 P-től. Átalakítás 2 Pen-gőtől. Csapó-utca 65., Kiszposta mel-lett. 1772

Eladó

egy rövid zongora és egy modern mangorlógép, Kandia-u. 6. 952

Aiföldi

Takarékpénztári részvény eladó, József kir. herceg-u. 43. Dörre. 528

Eladó

négyszemélyes orosz vadászbricska. és egy könnyű talyiga, Bercsényi-utca 109. 526.

KERESLET

Cipészsegédek

raktári alja munkára fevéttetnek Nagy Lajos cipésznél Hajdúhadház, Hunyadi-u. 4. Városházával szem-ben. 532

Pianinót

bérelnek rövid időre, vagy megvá-sárolnék. Ajánlatokat „Angol Ki-rályon” szálloda irodájában. 66

Kereskedő

tanuló jobb családból azonnal felvé-tetik, Hangya igazgatóság, Vámos-pércs. 520

Egy

cipészsegéd, hétszamos, teljes ellá-tással azonnal felvétetik, Teleki 41. szám. 530

Keresek

megvételre jókarban használt ajtó-kat és ablakokat, Kovács Imre asz-talos, Domb-u. 3. 524

Középszkolai

szolid leánykát jövő tanév-re kosztra, lakásra, esetleg tanításra elvállal magános tisztviselő. Cim a kiadóban. 917

Padlólakk

magas fényű legszebb színekben, legkiválóbb minőségben nagyon ol-csón kapható

Stern festéküzletében
Piac-utca 10. (Bikáva! szemben.)

A Magyar Fém- és Lámpaárugyár R. T.

debreceni gyári lerakata, mely ezideig a Király-utca és Ferenc József-ut sarkán volt, beolvadt a

Debreceni Üvegkereskedelmi R. T.

megnagyobbított üzletébe.

Nevezett gyárnak elismerten legjobb gyártmányai u. m.: legszebb csil-lárok, lámpák, öntött vasedények, valamint zománcdények és háztartási cikkek ugy nagyban, mint kicsinyben eredeti gyári árban szerezhetők itt be.

Nyomatott Magyar Nemzeti-Könyv- és Lapkiadóval, nyomdájában Debrecen, József kir. herceg u. 16. Kiadja a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat